

Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht

Heuvelrug, Gooi, Vechtstreek, Eemland, Kromme Rijnstreek

[website](#)

[E-mail](#)

Geo-Nieuwsbrief-25, oktober 2021

Van de voorzitter

En hiermee zijn we aangekomen bij nieuwsbrief nummer **25**, weer een mooie mijlpaal! We gaan met veel enthousiasme door met het vertellen van het verhaal over het gebied. Over het verleden en het heden en met de blik op de toekomst. De Ontdekkaart en het Informatieboekje over Baarn en Soest, al weer het 7e deelgebied waar we op inzoomen, zijn bijna gereed en worden in november gepresenteerd. Daarna willen we ook graag aan de slag met regio Amersfoort, Gooise Meren en Wijdemeren.

Wat zijn we blij dat we er eindelijk ook weer op uit kunnen. Gelijk in de Beleefweek 3 nieuwe geo-excursies ingepland, samen met onze Partner IVN, zie verderop in deze nieuwsbrief.

Afgelopen periode ook 2 "inspiratiebijeenkomsten" gehad met verschillende IVN-afdelingen in het Geopark-gebied, met als doel extra IVN-gidsen te interesseren voor extra geo-excursies. Zo waren we in Geologisch Museum Hofland, op de Zuiderheide en op het Zwerfsteneneiland. Van de laatste bijeenkomst hierbij een verslag.

En dan was er de HDSR-Dijk3daagse. Ook het Geopark was daarbij present. Het verslag verderop in deze nieuwsbrief.

Heuglijk nieuws was er voor collega-Geopark Schelde Delta i.o. Het Nederlands Forum voor Unesco Global Geoparks (NFUGG) en de Vlaamse Unesco Commissie (VUC) zijn officieel akkoord met de kandidaatstelling van Geopark Schelde Delta en hebben hun handtekening gezet onder de letter of intent. Deze brief is één van de voorwaarden van Unesco om een kandidaatstelling als Geopark te mogen indienen.

De waterbel onder de Heuvelrug en het opwellende water aan de voet vormen onze strategische watervoorraad. In "Behoud de Maarsbergse Meent als buffer- en natuurgebied" belicht Gonda Laporte de situatie rond de Maarsbergse Meent en doet zij een beroep op overheden, bedrijven en bewoners te voorkomen dat de toekomstige generaties te maken krijgen met een gedegradeerd gebied en ervoor zorg te dragen dat de bron van ons bestaan niet verder wordt aangetast, of beter nog: zoveel als mogelijk is, wordt hersteld. Het Geopark staat hier uiteraard van harte achter. [zie verder ...](#)

Deze keer verwelkomen we 2 nieuwe Partners: Museum Soest (een bezoek meer dan waard!) en buitenplaats De Hoorneboeg (bij geosite de Hoorneboegse Heide).

Na wat covid-vertraging zijn er nu weer 3 nieuwe introductiefilmpjes van Marcel Creemers over voorheen Aardkundig Monument geheten geosites in het Noord-Hollandse deel van het Geopark.

Tenslotte verzorgen we samen met IVN op 19 oktober de zogenaamde Oostbroek-lezing, in de vorm van een webinar.

Hartelijke groeten,
Marc Hofstra

Ons burgerinitiatief heeft geen vaste inkomsten, **elke bijdrage helpt en is zeer welkom** op **NL62 RABO 0322 0867 60**, t.n.v. **Stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht**, officieel erkend als ANBI. Helpt u mee anderen te attenderen op de mogelijkheid zich [in te schrijven voor deze Nieuwsbrief?](#)

De Geo-excursies kunnen weer starten!!!

Het IVN organiseert in de Herfstvakantie een serie geoparkexcursies, vanwege de 'Beleefweek' op de Heuvelrug. Vanwege de coronaperikelen zijn de excursies vorig jaar in de herfstvakantie niet doorgegaan, daarom doen we nu een nieuwe poging. Voor het complete programma van de 'Beleefweek', zie www.opdeheuvelrug.nl.

18 oktober 2021

Geoparkexcursie in het Baarnse bos

IVN-gids Kees de Heer geeft op 18 oktober een excursie door het Baarnse bos, dat ooit onderdeel was van paleis Soestdijk. De helft van de verhalen gaat over de natuur, de andere helft over cultuur. Paddenstoelen, reliëfverschillen, tuinstijlen en vijverpartijen, alles komt aan bod.

Tijd: 18 oktober 2021, 14.00-16.00 uur. Maximaal 15 deelnemers.

Deelname is gratis. Je kunt je aanmelden via email:

geoparkexcursie@gmail.com o.v.v. 'Baarn 18/10, naam en aantal personen'. Je krijgt dan een mailing over het verzamelpunt.

19 oktober 2021

Geoparkexcursie op landgoed Den Treek

Enkele landschapsgidsen van het IVN hebben zich gespecialiseerd op landgoed Den Treek. Zij noemen zich 'de Treeketiers'. Zij verzorgen op 19 oktober een geoparkexcursie op landgoed Den Treek in Leusden. De seizoensvariatie, reliëfverschillen, de bosgeschiedenis en het eeuwenoude parkbos, alles komt aan bod. Maximaal 20 deelnemers. Deelname is gratis. Je kunt je aanmelden via email: geoparkexcursie@gmail.com o.v.v. 'Leusden 19/10, naam en aantal personen'. Je krijgt dan een mailing over het verzamelpunt.

20 oktober 2021

IVN/Geopark excursie Het ontstaan van de Heuvelrug

We wandelen vanuit de moestuin Bartimeus via de Broekweg door het bos van de Treek Henschoten richting de Maarnse Berg. We bekijken de spoelzandwaaier ontstaan in de laatste ijstijd het Weichselien (12.000 jaar voor heden) en de stuwwal van de Heuvelrug met de ijssmeltwaterdalen ontstaan in het Saalien (tot 130.000 jaar voor heden).

Als het weer het toelaat en we nog goede benen hebben lopen we door via Stameren en de Stamerhoef naar het uitkijkpunt aan de Maarnse Bergweg van de Zanderij waar het Zwerfsteneneiland ligt.

Onderweg geven we een toelichting over het ontstaan van het landschap en zeggen iets over de gevonden stenen alhier. Vandaar lopen we terug naar het startpunt bij Bartimeus.

Datum: 20 oktober van 13.30 tot 16.30.

Vertrek vanaf Historische moestuin Bartimeus, Dribergsestraatweg 44. 3941ZX Doorn.

(Tuin ligt verscholen langs de Foretweg aldaar). Fietsenstalling aanwezig en parkeren op terrein is toegestaan. (Stapvoets rijden!).

Maximaal aantal personen 20. Aanmelden verplicht vóór 15 oktober via mail : p.bredschneijder@ivnhkr.nl

Advies: goed schoeisel en regenkleding. Uw gidsen: Geert Kuitenbrouwer en Pim Bredschneijder.

Website nieuws

Alhoewel archeologie iets heel anders is dan geologie geven archeologische opgravingen af en toe ook en geod inzicht in de bodemstructuur. Dit zelfde geldt bijv. voor bouwputten.

Om deze reden is een nieuwe 'page' toegevoegd, uiteraard genaamd [Opgravingen](#).

Kijk er eens naar en leer o.a. wat een lakprofiel is dat is gemaakt bij de opgraving aan de Staringlaan van Soest.

Ons burgerinitiatief heeft geen vaste inkomsten, **elke bijdrage helpt en is zeer welkom** op **NL62 RABO 0322 0867 60**, t.n.v. **Stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht**, officieel erkend als ANBI. *Helpt u mee anderen te attenderen op de mogelijkheid zich [in te schrijven voor deze Nieuwsbrief?](#)*

Nog meer Nieuwe Partners

De onderstaande organisaties hebben onlangs een Partner- of Steunverklaring ondertekend en geven daarmee aan dat zij achter het burgerinitiatief Geopark Heuvelrug staan en dat waar mogelijk zullen ondersteunen:

[Museum Soest](#) en [Buitenplaats de Hoorneboeg](#).

Het Museum Soest met een uitgebreide collectie en veel bijzondere vondsten uit de opgraving bij de Staringlaan.

De Hoorneboeg, een buitenplaats voor inspiratie, aan de rand van de Hoorneboegse heide. De organisatie heeft de wens en de ambitie om iets moois en zinvols toe te voegen aan de wereld en draagt duurzaamheid een warm hart toe. Vanaf 1792 wisselden landhuizen en andere bebouwing elkaar hier af.

Nieuwe films

Marcel Creemers

Na de nodige covid vertraging, nu weer 3 geosite introductie films:

[de Gooise stuwwallen](#)

De Gooise stuwwallen zijn de meest westelijke nog zichtbare delen van de hele keten van stuwwallen die over de hele breedte van ons land liepen. Deze video gaat over de aardkundige waarde van dit gebied.

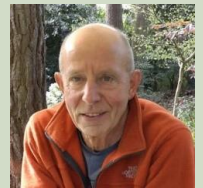
[Naardermeer](#)

Buiten de nog aan de oppervlakte gelegen stuwwallen werd de geo(morfo)logische ontwikkeling van zuidoostelijk Noord Holland de afgelopen duizenden jaren met name door enkele rivierarmen, moerasmilieus, kwelwater en de soms opringerige (Zuider)zee bepaald. Geleidelijk begraven rakende stuwwallen waren vooral aanvankelijk nog van grote invloed op de ontwikkeling van de moerassen en de vorming van meren.

Zo ontstonden het Naarder- en later drooggelegde Horstermeer tussen uitlopers van de Gooise stuwwallen.

[Aetsveldsepolder](#)

Het is waarschijnlijk moeilijk voor te stellen: zo'n 3000 jaar geleden lag ter plaatse van de huidige Aetsveldse Polder een groot binnenmeer. In dezelfde periode werd de Vecht een zijrivier van de Rijn. Deze Vecht zorgde uiteindelijk voor opvulling van dit meer. Wat maakt deze polder nu zo anders?

Verslag Dijk3daagse Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

Het idee om 55 km van Amerongen naar Schoonhoven over en langs de Lekdijk te lopen kwam van Hoogheemraad Els Otterman en werd omarmd door de Dijkgraaf Jeroen Haan, beiden van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, HDSR.

Ze liepen alle twee van begin tot eind mee, actief, pratend en luisterend. Hadden ze niets beters te doen? NEE, drie dagen optrekken met 25 á 40, op een of andere wijze betrokken, deelnemers, was allerminst verspilde tijd. Ze bleven zelfs slapen bij de dijk om iedere minuut te kunnen benutten. Maar waarom deden ze dat?

In 2017 werden er nieuwe waterveiligheids normen opgenomen in de Waterwet, er was immers wel e.a. verandert sinds de zestiger jaren, veel meer inwoners, meer bebouwing en een veranderend klimaat. De gevolgen daarvan zal deze zomer niemand zijn ontgaan.

[zie verder ...](#)

Ons burgerinitiatief heeft geen vaste inkomsten, **elke bijdrage helpt en is zeer welkom** op **NL62 RABO 0322 0867 60**, t.n.v. **Stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht**, officieel erkend als ANBI. *Helpt u mee anderen te attenderen op de mogelijkheid zich [in te schrijven voor deze Nieuwsbrief?](#)*

Inspiratieavond Zwerfsteneneiland

Het Zwerfsteneneiland is een van de aardkundige monumenten in het Geopark i.o. Het is een plek waar samenspel van diverse aard tussen mens en natuur in verschillende tijdspannen uiteindelijk heeft geleid tot een kunstwerk van zwerfstenen op een (schier)eilandje in een stuwwal. Een uitstekende plek voor een inspiratiebijeenkomst.

Er waren dan ook maar liefst zeven **IVN-afdelingen** aanwezig. Ook het Geopark was present in de persoon van Walter Kooy (bestuur) en Hendrike Geessink en Bertie Schonk van de (Maatschappelijke Adviesraad).

Kees de Heer (IVN Amersfoort) leidde in met enkele geomorfologische bodemkaarten. Peter Enter, opgegroeid op de stuwwal en bedenker / schepper van het kunstwerk vertelde gepassioneerd over het ontstaan van het Zwerfsteneneiland. Als bewoner van de stuwwal heeft hij het zien ontstaan.

Bij het afgraven van zand in de buurt van de A12 stuitte men in de negentiger jaren van de vorige eeuw op het keienveld onder het voormalige rangeerterrein van de Zanderij van de Nederlandse Staatsspoorwegen. De knotsgrote keien waarop men stuitte bij de aanleg van de spoorlijn Utrecht-Arnhem in de 19de eeuw had men wat bij elkaar gelegd om te dienen als fundering voor het rangeerterrein. Het raadsel hoe zulke zware rotsblokken hier terecht zijn gekomen is door de geologen opgelost; ze zijn meegevoerd door het landijs in de voorlaatste ijstijd, 150.000 jaar geleden of in de ijsschotsen van het Rijn-Maas systeem. Deze kanjers hebben gezworven door Europa en heten dan ook zwerfstenen.

Als je veel weet van zwerfstenen en ze kunt 'lezen', dan kun je bepalen wat hun herkomst is. Rob van den Berg (geoloog) kan dat en leidde ons langs een aantal karakteristieke gesteentetypen. Peter Enter heeft bij de kunstzinnige rangschikking van de zwerfstenen op het eiland met deze herkomst rekening gehouden. De stenen vragen zorg en onderhoud, anders bedekken korstmossen de stenen en zijn de mineralen niet meer te onderscheiden. Twee geiten, Pjoter en Tomas van den Hoge Duin zetten zich in om overgroeien van de stenen te voorkomen. De Vrienden van het eiland verzorgen de rondleidingen en houden de stenen schoon.

De tijd was veel te kort om alles te zien en te weten te komen.

Op de website [Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht](#) vind je het complete verhaal. En als je dat gelezen hebt wil je vast (nog een keer) naar het Zwerfsteneneiland. Doen dus.

Economische waarde van een Geopark

Bij Geoparken moeten we niet alleen naar het verleden kijken maar ook naar de toekomst. Bijvoorbeeld met de bijdrage die een Geopark kan leveren aan de toekomstige nationale en regionale economie.

Zo leveren 93 % van de Unesco gebieden, waaronder geoparken, met recreatie en toerisme inkomsten op. Dit blijkt uit een onlangs verschenen Unesco handboek "Visitors count! Guidance for protected areas on the economic analysis of visitation". In dit handboek doet Unesco suggesties voor het meten van de economische waarde van bezoek aan Unesco gebieden. Bij de uitgaven van bezoekers gaat het bijvoorbeeld om toegangsprijzen, rondleidingen, verblijf, eten, drinken en de aanschaf van lokale producten. [zie verder ...](#)

De Koeheuveld bij Maarn

Een heerlijke middag in natuurgebied De Koeheuveld bij Maarn waar Partner Maarn Maarsbergen Natuurlijk een mooi samenzijn had georganiseerd voor haar werkgroepleden. Het Geopark stond daarbij letterlijk en figuurlijk in het zonnetje. Marc Hofstra lichtte het hoe en waarom toe; Kees de Heer verzorgde een excursie. Natuurgebied De Koeheuveld bestaat uit een open zandverstuiving, afgewisseld door heide en jeneverbesstruiken. Het is een restant van een oorspronkelijk veel groter stuifzandgebied met heide waar eeuwenlang schapen graasden. Doordat het gebied in snel tempo dichtgegroeide, werkt men sinds deze eeuw aan het herstel van het oorspronkelijk open en gevarieerde heide- en stuifzandterrein. De gemeente Utrechtse Heuvelrug heeft tekorten en heeft daarom een lijst opgesteld met grond en vastgoed dat verkocht zou kunnen worden. De Koeheuveld staan ook op de verkooplijst. Veel Maarnaars vrezen nu dat de verkoop van De Koeheuveld nadelige gevolgen zal hebben, reden waarom een petitie werd gestart om De Koeheuveld te redden. Partner Utrechts Landschap heeft de kans om De Koeheuveld aan te kopen en veilig te stellen.

Ons burgerinitiatief heeft geen vaste inkomsten, **elke bijdrage helpt en is zeer welkom** op **NL62 RABO 0322 0867 60**, t.n.v. **Stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht**, officieel erkend als ANBI. [Helpt u mee anderen te attenderen op de mogelijkheid zich in te schrijven voor deze Nieuwsbrief?](#)